

Riksdagens svar RSv 90/2018 rd — RP 92/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av upphovsrättslagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av upphovsrättslagen (RP 92/2018 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 7/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagen så att den blir mer teknikneutral och rättsinnehavarnas rätt till en skälig ersättning för användningen av verk säkerställs så att den bättre motsvarar den faktiska användningen av verken. Regeringen bör noga följa och utvärdera lagens konsekvenser för berättigade personer och rättsinnehavare och lägga fram en utredning om saken för kulturutskottet våren 2021.

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen (404/1961) 17 §, 45 § 7 mom., 46 § 3 mom., 48 § 4 mom., 49 § 3 mom., 49 a § 3 mom., 50 c § 1 och 3 mom. samt 54 § 1 mom. 1 punkten,
sådana de lyder, 17 § i lagarna 821/2005 och 607/2015, 45 § 7 mom., 46 § 3 mom., 49 § 3 mom. och 49 a § 3 mom. i lag 607/2015, 48 § 4 mom. i lag 608/2015 samt 50 c § 1 och 3 mom. och 54 § 1 mom. 1 punkten i lag 821/2005, samt
fogas till lagen nya 17 a—17 d § som följer:

Riksdagens svar RSv 90/2018 rd

17 §

Tillgängliggörande av verk för personer med funktionshinder

För personer som på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom inte kan ta del av verk på sedvanligt sätt får exemplar framställas av utgivna verk på annat sätt än genom upptagning av ljud eller rörlig bild. På sådant sätt framställda exemplar av verk får användas för överföring till ovan avsedda personer på annat sätt än genom utsändning i radio eller television.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de inrättningar som har rätt att framställa exemplar av utgivna verk på teckenspråk för döva och hörselskadade, vilka inte kan ta del av verk på sedvanligt sätt, för utlåning eller försäljning eller för att användas för överföring på annat sätt än genom utsändning i radio eller television.

Upphovsmannen har rätt till ersättning för i 2 mom. avsedd framställning av exemplar av ett verk till försäljning eller för överföring av ett verk till en person med funktionsnedsättning eller någon annan så att denne varaktigt får behålla ett exemplar av verket.

Bestämmelserna i 1—3 mom. gäller inte framställning av exemplar av verk eller överföring av verk i kommersiellt syfte.

Som villkor för de i 2 avsedda inrättningarna gäller att en i en förordning angiven inrättning inte får eftersträva kommersiell eller ekonomisk vinning, att dess verksamhetsområde innefattar service för personer med funktionsnedsättning och att den har ekonomiska och funktionella förutsättningar att bedriva verksamheten. Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas närmare bestämmelser om vilka tekniska egenskaper de verksexemplar som framställs och de verk som överförs med stöd av 2 mom. ska ha, hur de ska märkas och hur överföringen till allmänheten ska ske.

17 a §

Framställning och anskaffning av verksexemplar i tillgängligt format

En person som har en synskada eller en person som har någon annan läsnedsättning och på grund av detta inte kan läsa eller till väsentliga delar ta del av verk i skriftlig form, tryckta böcker, notblad eller tillhörande illustrationer i samma utsträckning som en person utan en sådan nedsättning (*person med läsnedsättning*), får i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1564 om viss tillåten användning av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning och om ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (*direktivet om läsnedsättning*), utan tillstånd från verkets eller det skyddade materialets rättsinnehavare, av ett offentliggjort verk framställa ett exemplar i tillgängligt format för sitt enskilda bruk, om han eller hon har tillgång till verket på laglig väg. Även den som handlar på en sådan persons vägnar får framställa ett exemplar av ett ovan avsett verk i ett för personen tillgängligt format.

Bestämmelser om rätt för en person med läsnedsättning att importera eller på något annat sätt för sitt enskilda bruk skaffa ett exemplar av ett sådant i 1 mom. avsett verk eller annat material i tillgängligt format som en i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet etablerad behörig sammanslutning har framställt och distribuerat, överfört eller tillgängliggjort för personer med läsnedsättning, eller för andra behöriga sammanslutningar i syfte att användas av per-

Riksdagens svar RSV 90/2018 rd

soner med läsnedsättning för deras enskilda bruk, finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1563 om gränsöverskridande utbyte mellan unionen och tredjeländer av exemplar i tillgängligt format av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning (*förordningen om läsnedsättning*).

Avvikelse från bestämmelserna i denna paragraf om framställning av exemplar av verk för enskilt bruk för personer med läsnedsättning får inte göras genom avtal.

17 b §

Tillgängliggörande av verk i tillgängligt format för personer med läsnedsättning

Exemplar i tillgängligt format av ett utgivet i 17 a § avsett skriftligt verk eller annat material i grafisk form får framställas av sådana i direktivet om läsnedsättning avsedda i Finland etablerade behöriga sammanslutningar som är

- 1) sammanslutningar utan vinstsyfte som erbjuder personer med läsnedsättning tjänster inom utbildning, lärarutbildning, individuellt anpassad läsning eller inhämtande av information, eller
- 2) offentliga inrättningar eller företag utan vinstsyfte som erbjuder personer med läsnedsättning i 1 punkten avsedda tjänster som en del av sin huvudsakliga verksamhet, sina institutionella skyldigheter eller allmännyttiga uppgifter.

En förutsättning för framställning av ett exemplar i tillgängligt format är dessutom att den behöriga sammanslutningen lagligt förfogar över eller har tillgång till verket.

Endast i 1 mom. avsedda behöriga sammanslutningar får utan tillstånd från verkets eller det skyddade materialets rättsinnehavare tillgängliggöra i tillgängligt format framställda exemplar i Finland eller i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet genom distribution, utlåning eller överföring för personer med läsnedsättning för deras enskilda bruk eller för någon annan i 1 mom. avsedd behörig sammanslutning.

I 1 mom. avsedda behöriga sammanslutningar får för användning av personer med läsnedsättning importera eller skaffa sådana i 17 a § avsedda exemplar i tillgängligt format som en i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet etablerad behörig sammanslutning har distribuerat, överfört eller på något annat sätt tillgängliggjort för personer med läsnedsättning eller för andra behöriga sammanslutningar.

I 1 mom. avsedda behöriga sammanslutningar ska på det sätt som god sed enligt 11 § 2 mom. kräver ange upphovsmannen och den utövande konstnären på de verksexemplar som sammanslutningen med stöd av 1 mom. har framställt.

Avvikelse från bestämmelserna i denna paragraf om framställning av verksexemplar och förmedling av dem till en person med läsnedsättning eller någon annan behörig sammanslutning får inte göras genom avtal.

Upphovsmannen har rätt att få ersättning av den behöriga sammanslutningen, om ett sådant exemplar av ett verk som i enlighet med vad som föreskrivs i 1 mom. framställts genom ljudupptagning i Finland varaktigt får behållas av en person med läsnedsättning.

Riksdagens svar RSV 90/2018 rd

17 c §

Behöriga sammanslutningars skyldigheter

En behörig sammanslutning som är etablerad i Finland och som bedriver sådan verksamhet som avses i 17 b § 3 eller 4 mom. ska fastställa sina etablerade förfaranden och iaktta dem i syfte att tillförsäkra att en i direktivet om läsnedsättning avsedd sammanslutning

1) tillgängliggör exemplar i tillgängligt format endast för personer med läsnedsättning eller för andra behöriga sammanslutningar,

2) handlar på ett sätt som förebygger olovlig framställning och tillgängliggörande av exemplar i tillgängligt format,

3) handlar omsorgsfullt vid hantering av verk och annat material samt av exemplar av dem i tillgängligt format och bokför hanteringen av verken och materialet av annat slag,

4) har aktuella uppgifter fritt till hands om hur den iakttar de skyldigheter som anges i detta moment.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter om personer med läsnedsättning finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och annanstans i lagstiftningen.

De i 1 mom. avsedda behöriga sammanslutningar som genomför i denna paragraf avsedda åtgärder ska på begäran på ett tillgängligt sätt till personer med läsnedsättning samt till andra behöriga sammanslutningar och rättsinnehavare lämna följande uppgifter:

a) en förteckning över de verk eller det material av annat slag som den har exemplar av i tillgängligt format, samt i vilka format de är tillgängliga,

b) namn på och kontaktuppgifter till de behöriga sammanslutningar med vilka den med stöd av 17 b § 3 och 4 mom. har utbytt exemplar i tillgängligt format.

Behöriga sammanslutningar som är etablerade i Finland och som sköter sådana uppgifter som avses i denna paragraf ska uppge namn och kontaktuppgifter till undervisnings- och kulturministeriet, som sörjer för att uppgifterna förmedlas till Europeiska kommissionen.

17 d §

Gränsöverskridande utbyte av exemplar i tillgängligt format

Bestämmelser om rätten för behöriga sammanslutningar att bedriva utbyte av verksexemplar i tillgänglig form med sammanslutningar som motsvarar behöriga sammanslutningar i sådana fördragsslutande stater till Världsförbundet för den intellektuella äganderätten (Wipo) Marra-kechfördrag om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning från 2013, som inte är medlemsstater i Europeiska unionen, finns i den i 17 a § avsedda förordningen om läsnedsättning.

Riksdagens svar RSv 90/2018 rd

45 §

Utövande konstnär

På förfarande som enligt 1—5 mom. kräver den utövande konstnärens samtycke tillämpas 2 § 2—4 mom., 3, 6—9, 11 och 11 a §, 12 § 1—3 mom., 13 a § 2 mom., 14 § 1, 3 och 4 mom., 15, 16 och 16 a—16 e §, 17 § 2 och 4 mom., 17 a §, 17 b § 1—5 mom., 17 c och 17 d §, 19 § 1, 2 och 5 mom., 21, 22 och 25 b—25 d §, 25 f § 2 och 3 mom., 25 g § 1 och 3 mom., 25 h, 25 i, 25 l, 26, 26 a och 26 b §, 27 § 1 och 2 mom. samt 28, 29, 29 a, 41 och 42 §.

46 §

Producent av ljudupptagning

På förfarande som enligt 1 och 2 mom. kräver producentens samtycke tillämpas 2 § 2—4 mom., 6—9 §, 11 § 2—5 mom., 11 a §, 12 § 1—3 mom., 13 a § 2 mom., 14 § 1, 3 och 4 mom., 15, 16, 16 a—16 e och 17 a §, 17 b § 1—5 mom., 17 c och 17 d §, 19 § 1, 2 och 5 mom., 21, 22, 25 b och 25 d §, 25 f § 2 och 3 mom., 25 g § 1 och 3 mom., 25 l, 26, 26 a och 26 b §, 27 § 1 och 2 mom. samt 29 §.

48 §

Radio- och televisionsföretag

På fall som avses i 1 och 2 mom. tillämpas på motsvarande sätt 2 § 2 och 3 mom., 6—8 §, 11 § 2—5 mom., 11 a §, 12 § 1 och 2 mom., 13 a § 2 mom., 14 § 1, 3 och 4 mom., 15, 16, 16 a—16 e och 17 a §, 17 b § 1—4 mom., 17 c och 17 d §, 19 § 1 mom., 21, 22, 25 b och 25 d §, 25 f § 2 och 3 mom., 26 §, 27 § 1 och 2 mom. samt 29 §. På vidareändringar via kabel tillämpas dessutom på motsvarande sätt 25 h § 1 mom. och 25 i § 1 mom., utom när utsändningen har sitt ursprung i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, varvid i stället för nämnda bestämmelser på motsvarande sätt ska tillämpas 25 h § 3 mom.

49 §

Framställare av kataloger och databaser

På arbeten som avses i 1 mom. tillämpas 2 § 2—4 mom., 7—9 §, 11 § 2—5 mom., 12 § 1, 2 och 4 mom., 13 och 13 a §, 14 § 1, 3 och 4 mom., 15, 16, 16 a—16 e, 17, 17 a—17 d och 18 §, 19 § 1, 2

Riksdagens svar RSv 90/2018 rd

och 5 mom., 22, 25 b—25 d och 25 f—25 i §, 25 j § 4 och 5 mom. samt 25 l, 26 och 27—29 §. Om ett sådant arbete eller en del av det är föremål för upphovsrätt, får denna rätt göras gällande.

49 a §

Fotograf

På fotografier som avses i denna paragraf tillämpas 2 § 2—4 mom., 3 § 1 och 2 mom., 7—9, 11 och 11 a §, 12 § 1 och 2 mom., 13 och 13 a §, 14 § 1, 3 och 4 mom., 15, 16 och 16 a—16 e §, 17 § 1 mom., 17 a §, 17 b § 1—5 mom., 17 c, 17 d och 18 §, 19 § 1, 2 och 5 mom., 20, 22 och 25 §, 25 a § 1 och 2 mom. samt 25 b, 25 d, 25 f—25 i, 25 l, 26, 26 a, 26 b, 27—29, 39, 40, 40 c, 41 och 42 §. Om ett fotografi är föremål för upphovsrätt, får denna rätt göras gällande.

50 c §

Användning av verk som skyddats med tekniska åtgärder

Den som lagligen innehar eller har tillgång till ett med effektiva tekniska åtgärder skyddat verk och som med stöd av 14 § 3 mom., 15, 16, 16 a—16 c, 17 eller 17 a—17 d §, 25 d § 2 mom. eller 25 f § 2 mom. har rätt att använda verket ska ha möjlighet att använda verket till den del det är behövligt för utnyttjandet av den inskränkning av upphovsrätten som föreskrivs i den bestämmelsen.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte, med undantag för sådant bruk som sker med stöd av 17 a—17 d §, på ett verk som överförs till allmänheten under överenskomna villkor på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till verket från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

54 §

Skiljeförfarande

Vid meningsskiljaktigheter avgörs saken genom skiljeförfarande när det är fråga om
1) ersättning som avses i 17 § 3 mom., 17 b § 7 mom., 18 § 2 mom., 19 § 4 mom. eller i 47 § 2 eller 3 mom.,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Sådana exemplar av verk som framställts enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag får tillgängliggöras för användning av personer med läsnedsättning eller för åtkomst för andra behöriga sammanslutningar i Finland eller i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i enlighet med vad som föreskrivs i 17 b § 3 mom.

Riksdagens svar RSv 90/2018 rd

Helsingfors 16.10.2018

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare